

פחד דוד

פרשת ויקרא

א' ניסן תשע"ח

912

פרשת החודש

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 5:12 | 5:27 | 5:20 | 5:32

מוצאי שבת 6:25 | 6:26 | 6:26 | 6:26

רבינו תם 7:05 | 7:02 | 7:03 | 7:05

הילולא דצדיקא

- א - כ"ק רבי שלמה פינטו זיע"א
- ב - רבי שלום דב האדמו"ר מחב"ד
- ג - רבי יחיאל מיכל המגיד הקדוש מזלאטשוב
- ד - רבי יעקב צבי מניקלבורג מח"ס 'הכתב והקבלה'
- ה - רבי אברהם יהושע העשיל 'האוהב ישראל' מאפטא
- ו - רבי אהרן ראטה בעל 'שומר אמונים'
- ז - רבי ששון מזרחי מח"ס 'באתי לגני'

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

משכיל לדוד

במעלת זיכוי הרבים

בתיים לשנה אחרת, עשרה בתיים עד שיהיו כולם עולים ובדרך שהיה עולה שנה זו לא היה עולה שנה אחרת עד שהיו כולם עולים אמר לו הקב"ה אלקנה אתה הכרעת את ישראל לכך זכות וחכמתם במצוות וזכו רבים על ידך אני אוציא ממך בן שיכריע את ישראל לכך זכות ויחנך אותם במצוות, הא למדת שבשכר אלקנה - שמואל, עד כאן לשונו.

הרי שכל ישראל היו עולים ולא היו נשארים בבתיים רק הזקנים והחולים, ואם כן מי נותר בבתיים באותה שעה לשמרו מפני הנוק וההליסטים? הקב"ה היה עושה נס לשמרם. ואם היה אדם אשר הייתה בעולותו רפת של פרות ומי יחלוב את הפרות? הרי מדובר בהפסד של ימים רבים? אלא נעשה נס והפרות היו נחלבות מעצמן והחלב נשמר בחביות. ודבר זה למדנו מדברי חז"ל (פסחים ה, ב) על הפסוק שהבטיחנו הקב"ה שבשעת עליה לרגל "ולא יחמד איש את ארצך" וחז"ל סיפרו עובדות רבות ממעשי ניסים שאירעו בענין זה כגון - שפעם אחת נכנסו גנבים וראו את בעל הבית ואשתו ובניו שנמצאים שם והתפלאו, שהרי ראו אותם הולכים ואלו היו למעשה מלאכים שבאו בדמותם כדי להציל את רכושם לבל ייגנב. ופעם היה נחש כרוך על מפתן הבית ואירע שבא אריה לשמור בפתח הבית. וכשהיו ישראל מתבוננים במופתים הללו היה ליבם מתמלא ביראת שמים ובקרבה יתרה אל ה' יתברך.

והנה מצוות עליה לרגל מובנת בשכלו של האדם כפי שהוסבר לעיל, אך מצוות הקרבת הקרבנות היא דבר שאין השכל משיגו - מדוע העולים לרגל הוצרכו להקריב קרבנות, האם זה יאה לכבוד השכינה הקדושה שהמקום יתמלא בדם הקרבנות? וכבר אמרו הראשונים (רבינו בחיי ורמב"ן ועוד) שענין הקרבנות הוא נשגב מבינתנו והרמב"ן מביא טעם, שהאדם נכנע וחוזר בתשובה כשרואה ששוחטים במקומו את הבהמה ועל ידי זה חוזר בתשובה.

והנה כל זה בזמן שבת המקדש קיים, שהאדם זכה ועלה לרגל ונתחזק ביראת שמים ואמונה והקריב קרבן ושבת בתשובה שלמה, ואילו עתה כשבית המקדש נחרב היאך יתעלה האדם וישפר דרכיו? על כן אמרו חז"ל (סוכה כו, ב) חייב כל אדם לראות פני רבו ברגל. ומובן כי הרואה את פני רבו ושכינה שרויה עליו מכח צדקותו ותורתו - ודאי שילמד ממנו יראת שמים וגם יתקן דרכיו. וכבר אמרו חז"ל (כתובות כה, ב) כל המביא דורון לתלמיד חכם כאילו הקריב בכורים ועוד אמרו (יומא עא, א) כל הממלא גרונו של תלמידי חכמים יין כאילו הקריב נסך על גבי המזבח, והרי שהקבלת פני רבה זהה היא לתועלת הרוחנית שמשיגים בבית המקדש.

ובזה התבטאה רשותו של ירבעם - היות וחשש שעם ישראל ילמדו אמונה ויראת שמים על ידי עלייתם לרגל וממילא יגיעו להכיר ברשותו ויקנאו לזה ויעבירוהו ממלכותו, לכן עיכב בעדם מלעות לרגל. זה ביאור ענין ירבעם שאמרו עליו חז"ל שחטא והחטיא את הרבים, ולעומת זה אמרו חז"ל שמשה רבנו זכה וזיכה את הרבים, וזכות הרבים תלוי בו.

"אדם כי יקריב מכם קרבן לה'" (ויקרא א, ב) אמרו חז"ל (מנחות ק, א) כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה לא מנחה לא חטאת ולא אשם שנאמר (ויקרא ז, לו) "זאת התורה לעלה למנחה לחטאת ולאשם", עד כאן. בזמן שבת המקדש היה קיים הקרבנות היו מכפרים, ואילו מעתה לימוד התורה בא לכפר עוונותיו של אדם.

ועלה בדעתי כי ישנו דבר נוסף שודאי מכפר עוונותיו של אדם, והוא זיכוי הרבים וקידוש שם שמים ברבים וזוהי תשובת המשקל - שכיון שחילל את ה' על ידי עוונותיו, הרי כי על ידי קידוש שם שמים יכופר לו. וכן כתב רבנו יונה (בשערי תשובה, שער הרביעי) שקידוש ה' אשר יעשה האדם יכפר אפילו עוונות שאין להם כפרה אלא במיתה. ואמרו חז"ל (אבות ה, כא) כל המוכה את הרבים אין חטא בא על ידו וכל המחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה. משה זכה וזיכה את הרבים וזכות הרבים תלוי בו... ירבעם בן נבט חטא והחטיא את הרבים חטא הרבים תלוי בו... עד כאן לשונו. ויש להבין ענין חטא ירבעם בן נבט, אשר היה ראש לכל חטאת לעם ישראל בימי בית ראשון ואמרו חז"ל (סנהדרין קא, ב) שעיקר חטאו החל בזה שמנע את ישראל לעלות לרגל לבית המקדש בירושלים.

הבה ונתבונן במצווה זו של עליה לרגל שנצטוונו עליה בתורה (שמות כג, ז) "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני האדן ה'". ודאי שמהות מצוה זו בכדי שעם ישראל יתחזקו באמונה בבואם לבית המקדש ובראותם כהנים בעבודתם ולווים בדוכנם וישראל במעמדם, על ידי זה יתחזקו באמונה וכן אמרו חז"ל על פסוק זה (חגיגה ב, א) "יִרְאֶה יִרְאֶה" כדרך שבא לראות כך בא לראות. ופירש רש"י - הקיש הכתוב ראייתך לראייתו, כדרך שבא לראותך כך בא לראות ממך... הרי שבאותו זמן אדם מתבונן ביראת ה' השוכנת במקום ונרמז כאן שבעליתו לרגל יגיע למדרגה שיחוש שהקב"ה ראה אותו והוא נצפה על ידו ושעיניו של הקב"ה צופות על כל מעשיו, עד כאן לשונו.

נמצא שהעולים לרגל זוכים שהאמונה מתחזקת בתוכם וגם סופגים יראת שמים ממקום המקדש מכמה סיבות בראותם את עובדי ה' אשר נמצאים שם - הכהנים בעבודתם והלווים בדוכנם ומשפיע עליהם הדבר לראות את אותם צדיקים במוטיהם ועוד שכל ישראל נאספים שם "וברב עם הדרת מלך" וכן אמונתם בה מתעצמת בראותם את גדול הניסים שהיו שם בכל יום כמו שאמרו חז"ל (אבות ה, ה) עשרה ניסים נעשו לאבותינו בבית המקדש לא הפילה אישה מריח בשר הקדש וכו' והאדם בראותו את כל הניסים הללו בוודאי מבין שיד ה' בכך כי הוא המושל בכל.

ועוד אמרו חז"ל (ילקוט שמואל) "אלקנה ואשתו וקרוביו היה מעלה עימו לרגל ובאים ולנים ברחובה של עיר והייתה המדינה מרגשת והיו שואלים אותם להיכן תלכו אומרים לבית ה' שבשילה תצא תורה ומצוות ואתם למה לא תבואו עמנו ונלך יחד, מיד עניהם משגרות דמעות ואומרים להם נלך עימכם ואומרים להם הן עד לשנה הבאה חמישה

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליטי"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

כבודו של כל האדם

"והביאה אל בני אהרן" (ויקרא ב, ב)

רש"י: לא נאמר נפש בכל קרבנות נדבה אלא במנחה, מי דרכו להתנדב מנחה? ענין: אמר הקב"ה, מעלה אני עליך כאילו הקריב נפשו. עכ"ל. וכתב בעל הטורים: בעוף ובמנחה לא נאמר לפני ה' כמו בבן בקר, לפי שעניים מביאים אותם ומתביישים להביא אותם לפני הכל, ולכן אמר לאהרן ולבניו שאינן בפרהסיא, והזהיר לאהרן לומר שאף הכהן הגדול אל יבזה מנחת הדל.

הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל מביא בספרו 'דרכי מוסר' את ביאורו של הגאון רבי אהרן בקשט זצ"ל (אב"ד שאוויל מקדושי ליטא), כי התורה חסה על כבוד העני, לכן אמרה התורה "פתות אותה פתים" כדי שתראה הרבה והמחבת תהיה מלאה. וכן בענין העני שמביא עוף לקרבנו כתוב "ושיסע אותו בכנפיו לא יבדיל" (א, יז). ומפרש רש"י (עפ"י ויק"ר ג-ה): והלא אין לך הדיט שמריח ריח רע של כנפיים נשרפים ואין נפשו קצה עליו, ולמה אמר הכתוב "והקטיר"? כדי שיהא המזבח שבע ומהודר בקרבנו של עני".

אילו היו מבדילים הכנפיים מהעוף, היה העוף נשרף תיכף ומיד, והיה העני מצטער ומתקנא בעשיר ובקרבנו, שמביא שור ומטפלים בו הרבה זמן עד שנשרף, ואילו קרבנו שלא נשרף מהר והיה לו מזה חלישות הדעת, לכן אמרה התורה: "לא יבדיל" - שישרף יחד עם הנוצות, וזה יאריך זמן עד שתשרף והיה סיפוק לעני. נמצאנו למדים מכאן עד כמה חסה התורה על כבודן של הבריות.

וגם כאשר מזדמן לאדם מצב שיש לו להתייחס לזולת באופן של "כבדהו וחשדהו", יש להעלות את ה"כבדהו" על ה"חשדהו"!

רמז נאה לכך מצא הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל בפסוק "יוקח נא מעט מים" (בראשית יח, ד), אשר לכאורה תמוה: אברהם אבינו שמכבד את אורחיו ביד רחבה - ג' סאין קמח סולת, ג' פרים ולשונות בחרדל, מדוע מקמץ הוא במים ומצוה לקחת רק "מעט מים"? ומדוע רק באמצעותו של שליח?

אלא ללמדנו - אומר רבי זלמן - מאחר והמים לא נועדו לשתיה אלא רק לרוחץ את רגלי האנשים שחשדם כערביים המשתחווים לעפר רגליהם, נמצא שקיים באורחיו "כבדהו וחשדהו". לפיכך ציוה לקחת ל"חשדהו" רק "מעט" מים, להורות לדורות שצריך להרבות בכבוד האורח ולמעט ככל האפשר ב"חשד". וכמו כן: לעשות את הדברים שיש בהם משום חשד, רק ע"י שליח, שכן אינו דומה המתבייש מבעל הבית למתבייש משלוחו.

הצדיק רבי נחום זאב מקלם זצ"ל, היה מחונן בכישרון נאום נדיר, וכוח דיבורו הרטורי היה מותיר רושם עז על מאזיניו. פעם הזומן לכינוס חגיגי ביולנא, והיה אמור לשאת את דבריו אחרי אחד הרבנים החשובים. והנה בהגיע תורו סירב, למרות כל ההפצרות, לעלות לבימה ולשאת את נאומו.

לתמיהת בני ביתו על סיבת הדבר, גילה, כי אחרי שהאזין לדברי הרב שקדם לו ושלא הרשים

בנאומו, עלה חשש בלבו שמא אם הוא ידבר אחריו יפגע בכבודו ונמצא מתכבד בקלונו...

כיצד מודים להשי"ת?

כאשר פגשתי את שני האחים היקרים חיים ויצחק ויינר הי"ו (אשר תרמו לנו את בית הכנסת הזמני שהיה באשדוד) הם הבטיחו לתרום לי סכום של תשעת אלפים דולר, וכשעברה תקופה ביקשתי מאדון ר' משה גופס הי"ו שייגש אליהם ויאמר להם שיודרו בקיום הנדר ויזכיר בפניהם את הפסוק (משלי י, ב) "וצדקה תציל ממות".

ר' משה הי"ו עשה כבקשתי והזכיר ליצחק ויינר את התרומה שיודרו לתת, כדי שיתקיים בהם הפסוק "וצדקה תציל ממות". ומר יצחק כששמע זאת נתן את הסכום, לאחר מכן כשנכנס חיים אחיו למשרד ושמע את הענין - מיד אמר שבדעתו להכפיל את הסכום ולתת עוד תשעת אלפים דולר, כדי שיהיה ביחד סכום של שמונה עשר אלף דולר כמנין ח"י.

כל זה היה ביום חמישי בערב. והנה ביום שישי בבוקר טסו שני האחים הללו במטוס לעסקיהם. ובמטוס שאל יצחק את חיים אחיו מדוע הוספת על הסכום שתרמנו? ענה לו חיים - וכי אינך מסכים לכך? אינני מתנגד, ענה יצחק. הם עוד לא הספיקו לסיים משפטים אלו, ולפתע שוד ושרב - שני מנועי המטוס כבו והמטוס נפל והתרסק כשבר כלי וכולם נהרגו רחמנא ליצלן, מלבד שני האחים הללו שבחסדי שמים נשארו לפליטה. חיים איבד את הכרתו, ועל יצחק נפלה חתיכת מתכת והיה במצב של סכנה ובחסדי שמים עליהם ברוך ה' שבו לאיתנם.

כשדיברתי איתם מיד אמרו לי - תודה רבה על הזכרת לנו לקיים את הנדר,

במרה מפטירין

הפטרת השבוע:

"כה אמר ה' א-להים בראשון" (יחזקאל מה)

בני ספרד מוסיפים גם פסוק ראשון ואחרון מהפטרת "השמים כסא".

הקשר לפרשה: בהפטרה נקרא על הקרבנות שביא הנשיא בראש חדש ניסן, וכמו כן מסופר על ענין חג הפסח, וכך גם המפטיר של שבת החודש עוסק בענין ראש חדש ניסן וחג הפסח הממשמש ובא לטובה.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

מצוה לגנותם ולבזותם

איסור לשון הרע הוא דווקא על מי שעל פי דין תורה הוא עדין בכלל "עמיתך" דהינו עם שאתך בתורה ובמצות. אבל אנשים שיש בהם אפיקורסות, מצוה לגנותם ולבזותם, בין בפניהם ובין שלא בפניהם, בכל מה שהוא רואה או ששומע עליהם, דכתיב, "לא תונו איש את עמיתו", ו"לא תלך רכיל בעמיק", והם אינם בכלל זה, שאינם עושים מעשה עמך, ונאמר (תהלים קלט, כא), "הלוא משנאיך ה' אשנא ובתקוממך אתקוטט" וכו'.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

גופו של אדם קודש לה'

"ואת אשר חטא מן הקדש ישלם וחמישתו יוסף עליו"

(ויקרא ה, טז)

הבן איש חי זיע"א (פרשת ויקרא שנה א) מביא את מאמר חז"ל (בבא בתרא עה, ב) "עתידים הצדיקים שיאמרו לפניהם קדוש, כדרך שאומרים לפני הקדוש ברוך הוא".

ונרחיב מעט בדברי קדשו של הבן איש חי. כידוע הנהנה מדבר הקדש הרי מעל בכך, והתורה מחייבת אותו ליתן קרן חומש ואשם. חומש זה מה? נראה לי להסביר בסייעתא דשמיא כי הקדש אינו שייך לאדם, אלא הוא להקב"ה ואין לאדם רשות להשתמש בו לצרכיו האישיים, ואם עבר והשתמש בו ולו בשוגג - הרי מעל ופגם לא רק בהקדש הזה, אלא פגם בכל התורה כולה ובכל חמשת חומשי התורה, לכן משלם "חומש" לרמוז על הפגם הגדול שעשה בכל חמשת חומשי התורה, כי חפץ שנעשה קודש לה' והוקדש לשם ה' אין לאדם בו שום שייכות ואסור לו בתכלית האיסור להשתמש בו ולהוציאו לחולין, וכל כך חמור העניין עד שנחשב כפוגם בכל התורה כולה לכן משלם חומש.

ואם בחפץ דומם שהקדישוהו לשמים יש בו דין מעילה ומשלם חומש - על אחת כמה וכמה מי שמועל בגופו ומשתמש בו לצורך חול לדבר שאינו על פי דרך התורה או לדבר עבירה חלילה, הרי גם הוא נחשב מועל ומתחייב חומש כי פגם בכל חמשה חומשי התורה, מפני שאף אבריו וגידיו של האדם הם בבחינת הקדש שהרי הקב"ה מחייב את האדם להיות קדוש שנאמר (ויקרא יט, ב) "קדשים תהיו כי קדוש אני ה'", ובעל כרחו של האדם גופו נעשה הקדש מכח ציווי התורה, והקב"ה מתיר לאדם להשתמש בגופו רק לצורך קיום התורה והמצוות. והחוטא בנפשו ומשתמש בגופו לצד הרע וחוטא באברי גופו - הרי מעל בקדשי שמים ונתחייב חומש ובכך פגם בכל חמישה חומשי התורה.

לכן אומרת התורה (ויקרא ה, יז) "ואם נפש כי תחטא ועשתה אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ולא ידע ואשם ונשא עונו". מדובר כאן באדם שחטא בשוגג מבלי שהייתה לו כוונת זדון כלל. ואומרת התורה כי עליו לשאת בתוצאות כאמור "ונשא עונו", שעוון זה רובץ עליו כמשא כבד "ונשא" מלשון משא - הוא נושא את העוון על צוארו וחובתו להביא מיד קרבן על שגגתו. וזאת מפני שגוף האדם אין הוא רכוש הפרטי לעשות בו כטוב בעיניו, אלא הוא קודש לה'. כל אבריו וגידיו הוקדשו למען מטרה אחת והיא לעשות את רצון ה', ובשעה שחטא הרי מעל בהקדש והמועל בהקדש בשוגג עליו להביא קרן חומש ואשם גם אם לא היה אשם בכך כלל. ולכן מי שחטא בשוגג נחשב כמועל בקודש וחייב להביא אשם לכפר חטאתו.

ולכן אומר הבן איש חי זיע"א שהצדיקים הקדישו את גופם הקדש גמור לכבוד ה' יתברך ללא שיעור לעצמם כלל, ועיקר אבריהם וגידיהם נעשו קודש הילולים לה' הן במחשבה הן בדיבור והן במעשה, ועל כן לעתיד לבא יבואו המלאכים ויאמרו לפניהם "קדוש קדוש קדוש", כי המה המעידים עליהם שהקדישו את עצמם בקדושת הגוף לכבוד ה' בשלש קדושות; מחשבה דיבור ומעשה.

חזק וברוך

על מידות שבין אדם לחברו

כאשר נחנך המשכן, בקשו נשיאי ישראל, ראשי המטות, לעשות נחת רוח לפני רבוננו של עולם, ולהקריב קרבנות במשכנו לרגל היום הגדול, יום חנוכת הבית, יום השראת השכינה. את קרבנותיהם, בקשו הנשיאים בודאי להקריב באופן המשלם ביותר, שיגרום את הנחת הרבה ביותר לאבא שבשמים. ובכן, מה הם עשו? הבה נטה אוזן לדברי המדרש (במד"ר יד, יב):

"ר' שמעון אומר: מה תלמוד לומר "מאת נשיאי ישראל"? מלמד שנתנדבו מעצמן, והיה קרבן כולן שוה, כארכן כך רחבן כך משקלן, ולא הקריב אחד מהן יותר על חברו, שאילו הקריב אחד מהן יותר על חברו לא היה קרבן אחד מהן דוחה את השבת. אמר להם הקב"ה: אתם חלקתם כבוד אחד לחברו, ואני חולק לכם כבוד שתקריבו ביום שבת שלי, כדי שלא יהא הפסק בקרבנכם".

נשיאי ישראל - מלמד ה"חפץ חיים" - ידעו את הסוד: הם הבינו, כי הדרך הטובה ביותר לשמח את אבא שבשמים, הינה על ידי כך שיקריבו כולם את אותו הקרבן בדיוק, זה כמו זה, מבלי שתהיה לאיש עדיפות על רעהו...

כך, הבינו הנשיאים, תהיה שמחתו של הקב"ה בקרבנם - שלמה, משום שלא יהא מעורב בה צער בשל קנאתו של איש ברעהו. כך, תהיה הנחת רוח לפניו לעילא ולעילא, כאשר יהיו כל בניו אוהבים ומכבדים זה לזה!

ואכן, זכו הנשיאים לזכות נפלאה בשל כך: על אף שמן הדין לא היה ראוי שידחה קרבן הנשיאים את השבת, שהרי קרבן יחיד היה זה, קרבן נדבה שאינו דוחה שבת, מכל מקום אמר להם הקב"ה כביכול: מאחר שאתם חלקתם כבוד זה לזה - אף אני אחלוק לכם כבוד, ובכדי למנוע הפסק בין קרבנותיכם - אתיר לכם להקריב את קרבנכם גם ביום השבת!

הנה: במקום לנסות לקנות כבוד באמצעות שנאה ותחרות, קנו הנשיאים כבוד פי כמה וכמה - באמצעות אהבת האחים והשמירה איש על כבודו של רעהו! כבוד מאוצרותיו של מלך מלכי המלכים, שאין גבול ליכולתו!

והוא הדין באשר לכלל ישראל, לדורי דורות:

כאשר כל אחד מנסה לאסוף מכל מה שיש לעולם הזה להציע, על חשבון חברו - הרי שהוא עשוי להצליח... אולם אבוי לה להצלחה שכזו; כמה מוגבלת היא, כמה דלה! וכי כמה כבוד, או עושר, או הצלחה, יכול בשר ודם להשיג בעמלו?

אולם כאשר מציב האדם לנגד עיניו את טובתו של רעהו בדיוק כמו את טובתו שלו, או אז הוא פותח לעצמו גישה ישירה אל אוצרותיו הבלתי מוגבלים של אבא שבשמים! ובאצרות אלו - יכול אדם למצוא הצלחה אמיתית ובלתי מוגבלת, בכל מה שהוא זקוק לו: בישועה, בבריאות, בנחת, בפרנסה ובכל מילי דמיטב!

אנו חיים לעתים מתוך תחושה, כי כל הצלחה שמצליח אי מי מחברינו - הינה בעצם על חשבוננו, ומתוך כך, עיננו צרה בהצלחתו... אולם כמובן, זו טעות! עבור הקדוש ברוך הוא - אין כל הבדל אם נמצא על פני כדור הארץ איש אחד או מיליארדים לאין מספר. אין לפניו כל קושי לפרנס ולכלכל את כל בריותיו בכל צרכיהם, בדיוק כפי שהוא מפרנס ומכלכל מקרני ראמים ועד ביצי כנים...

ולא זו בלבד, אלא שההפך הוא הנכון: לא זו בלבד שרצוננו בהצלחת ריעינו לא יבוא על חשבון הצלחתנו שלנו, אלא שהוא אף ימשיך עלינו שפע אינסופי ממרומים, כאשר נעשה נחת רוח לריבוננו של עולם בכך שנחפוץ בטובת כל בניו אוהוביו!

לא בכדי מדגישה התורה ואומרת: "ואהבת לרעך כמוך - אני ה'". משום שכביכול אומר הקב"ה: אם תאהב את רעך כמוך, או אז אני ה' אהיה גם כן עמכם באותה אהבה, ואוהב את שניהם אהבת מנוחה ונדבה שאין למעלה ממנה!

מתורתו של אליהו הנביא זכור לטוב

זכור
לטוב

נאמר אח"כ ועניים מרודים תביא בית.

ועניים מרודים הא כיצד, אלא בזמן שהאדם אוכל משלו לבו מתיישב עליו ואם הוא אוכל משל אחרים לבו מתמרמר עליו על שהוא צריך לאכול משל אחרים, אשרי אדם שהוא הולך בדרכי השי"ת ושיש לו מזונות הרבה בתוך ביתו ובאין אצלו עבדיו ובני ביתו ונהנין ממנו על שלחנו, עליו הכתוב אומר (תהלים קכ"א) "אשרי כל ירא ה' ההולך בדרכיו יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך". נעשה כהארון כהן גדול שהיה מתכוין להרבות שלום בעולם בין ישראל לאביהם שבשמים ובין אדם לחבירו ובין איש לאשתו, ונעשה כדוד מלך ישראל שהיה מתכוין להרבות צדקה בישראל, ונעשה כרבי יוחנן בן זכאי שהיה משמח פני תלמידיו בהלכה, עליו הכתוב אומר (ישעיה כ"ג) "מעמל נפשו יראה ישבע" וגו'.

מכאן אמרו הת"ח שבדור הוא סובל עונות הדור שבתוכו בינו לבין עצמו ואין כל בריה יכולה להכיר בהן אלא הקב"ה לבדו, ועליו הכתוב אומר (שם) "ועונותם הוא יסבול". ואם הם עשרה שעשו כאותו מעשה, ואין צריך לומר כל הקהל כולו, אין האויב יכול לשלוט בהן, שנאמר (שם נ"ד) "כל כלי יוצר עליך לא יצלה וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיעי זאת נחלת עבדי ה' וצדקתם" וגו'.

"ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך כי תשמע בקול ה' א-להיך", אימתי יבוא עליך כל הברכות האלה, אם תשמע בקול ה' א-להיך ותלך בדרכיו שהם דרכי שמים, ומה הם דרכי שמים שהוא רחמן ומרחם אפילו על הרשעים ומקבל אותן בתשובה שלימה וזן ומפרנס את כל הבריות, כך תהיו רחמנים זה על זה לפרנס זה לזה ותאריכו פנים זה לזה בטובה.

דבר אחר, מה הן דרכי שמים שהוא חנון ונותן מתנת חנם ליודעין אותו ולשאינן יודעין אותו, כך אתם תנו מתנת חנם זה לזה. דבר אחר, מה דרכי שמים שהוא רב חסד ומטה כלפי חסד, כך אתם תהיו נושאים פנים זה לזה ותהיו מטיין כלפי טובה לעשות טובות זה לזה יותר מן הרעה.

בזמן שהאדם מכבד את אביו ואת אמו בילדותו, ואין צריך לומר לעת זקנותו, כך הוא מפורש עליו בקבלה ע"י ישעיה הנביא (ישעיה נ"ח) "הלא פרוס לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית כי תראה ערום וכסיתו ומבשרך לא תתעלם". הא כיצד, אלא אם יש לו לאדם מזונות בתוך ביתו ומבקש לעשות מהן צדקה כדי שיתפרנסו אחרים משלו, כיצד יעשה? בתחלה יפרנס את אביו ואמו, ואם הותיר יפרנס את אחיו ואחיותיו, ואם הותיר יפרנס בני משפחתו, ואם הותיר יפרנס בני שכונתו, ואם הותיר יפרנס בני מבוי שלו. מכאן ואילך ירבה צדקה עם שאר בני ישראל. לכך

בזמן שהאדם הוא מכבד וזן ומפרנס את אביו ואת אמו בילדותם ובזקנותם, למה הוא דומה? למלך שבא אצלו בן אוהבו אמר לו המלך בני מאין אתה בא, אמר לו מבית אבי ואמי, אמר לו המלך אביך ואמך מה הן עושיין? אמר לו נפטרנו בשלום לבית עולמן, אמר לו המלך בני ברוך אתה ותהיה לך קורת רוח בעולם על שנתת מנוחה לאביך ולאמך עד שנפטרנו בשלום לבית עולמן עכשיו, בא עמי לביתי ואראה לך מה שגזזו לך אביך ואמך אצלי.

כך מי שהוא מכבד וזן ומפרנס את אביו ואת אמו עד שנפטרנו בשלום לבית עולמן וגם הולך בדרכי שמים ובוזה הוא עושה נחת רוח לאביו ולאמו, אומר לו הקדוש ברוך הוא בני בא וראה גנזי שמים שהם גנוזים לך אצלי מפני שכבדת ופרנסת לאביך ואמך ועשית לי נחת רוח במעשים טובים שלך ולאביך ואמך, שנאמר (דברים כ"ח)

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו

ר' מרדכי כהן עוסק היה לפרנסתו במסחר. עקב כך היה נוסע בין הערים, רוכש סחורה במקום אחד ומוכר אותה במקום אחר. את עסקיו התחיל כבר בגיל שמונה עשרה, ולרגל עסקיו היה מגיע פעמים רבות למוגאדור. היה לו למרדכי שותף, עליו סמך ובטח, כיון שהיה לו לב זהב והיה עושה מעשי חסד לכל.

באחת הפעמים בה הגיע למוגאדור והוא בן שמונה עשרה שנים, שמע לפתע קול מאחוריו הקורא לו. הוא הסתובב אחורה וראה נער כבן 16 שנה, שאפילו חתימת זקן לא היתה לו.

"מי אתה, ומה רצונך?" - שאל אותו מרדכי כהן. והנער משיב: האם אינך מכיר אותי? ומרדכי משיבו: לא! איני מכירך. אמנם אינך מכיר אותי, אמר לו הנער, אני הוא חיים פינטו, נכדו של רבי חיים פינטו הגדול וצ"ל.

מרדכי כהן התרגש מאד לשמוע, כי הנער העומד למולו הוא נכדו של הצדיק הקבור בעיר הזאת. הוא נשק לרבי חיים בידו ונתן לו מתנה נאה. אז התרגש רבי חיים מנדיבותו של מרדכי כהן. הוא שמח מאד, בירך את מרדכי כהן, והם נפרדו לשלום, איש איש למקומו.

לא חלפה חצי שעה, ורבי חיים החל להסתובב ברחובות כדי לחפש את מרדכי כהן. הוא שאל עוברים ושבים היכן האיש, ובסופו של דבר מצא אותו מעמס סחורה על גולתו, כשהוא מתכוון לעזוב את מוגאדור.

"דע לך - אמר רבי חיים למרדכי כהן - כי שותפך בגד בך, והוא מכר את כל הסחורה שהיתה בידים, ואף לא ירצה לשלם לך את חלקך. אך אתה אל תניח לו. הבא עדים שיוכיחו את צדקתך, כי אכן טרם קבלת ממנו פרוטה אחת. ואף גם תתפלל לזכותו של הצדיק רבי חיים פינטו, ובזכותו תינצל ממיזמות שותפך".

מרדכי כהן פקפק בדברי רבי חיים, שהרי הוא נתן אימון מלא בשותפו. וכשהגיע לעיר מיד שאל את שותפו: איך העסקים? ושותפו משיב לו בעזות מצח: איזה עסקים? אנו בכלל לא שותפים! על מה אתה מדבר?

או אז נזכר מרדכי בדברי רבי חיים, ועשה כדבריו. בתחילה הוא הביא עדים שהעידו, כי השותפות בכלל לא פורקה, והוא לא קיבל כל פרוטה ממה שמגיע לו. ואז גם החל לצעוק לעזרה: אלהא די רבי חיים פינטו ענני! אלהא די רבי חיים פינטו ענני! לשמע השם שהזכיר מרדכי כהן נתקף השותף בפחד נורא, והוא מיד הודה בשקריו, ושילם למרדכי כהן את כל המגיע לו, עד הפרוטה האחרונה.

מעשה זה שמע אותו כ"ק רבנו דוד חנניה פינטו שליט"א מפי בנו של ר' מרדכי הכהן, ויש בו עדות נאמנה על רוח הקודש שהיתה לרבי חיים הקטן זיע"א, שהרי היה עדיין צעיר לימים. ולא עוד, אלא שהעיר בה היה גר שותפו של ר' מרדכי היתה רחוקה כאלף קילומטר ממוגאדור, וכיצד ראה זאת רבי חיים למרחוק?!